

Sandra Bergqvist, anförande som nyvald ordförande på Folktingets jubileumssession 4.5.2019 i Mariehamn

Hur ser den vanliga finländarens vardag ut? För många handlar det om att föra barnen till dagis och skola. Någon av oss kanske måste besöka hälsocentralen eller få besök av hemhjälpen. En annan kanske har bokat in ett möte med polisen för att få ett nytt pass eller kanske måste vara i kontakt med skatteförvaltningen, folkpensionsanstalten eller NTM-centralen. Någon kanske planerar en borgerlig vigsel, och en familj lämnar äntligen in bygglovsansökningen till deras drömhus. Vilken är deras gemensamma faktor? Jo, att de gör det här på svenska.

Under de senaste åren har samhällsdebatten hårdnat och språkklimatet i vårt land har kommit in i en negativ spiral. Det här har lett till att fokus lätt blir på helt fel saker och diskussionen stannat på en nivå som är långt ifrån saklig eller konstruktiv. Om vi vill nå resultat måste vi komma vidare. Vi måste ta oss ut den stagnerade språkdebatten. Vi ska inte kuvas, vi ska stå upp. Vi ska inte tystas ner, vi ska höras, synas och finnas och vi ska aldrig, aldrig ge upp rätten till vårt modersmål.

Det kommer att krävas hårt och målmedvetet arbete. Vår fokus ska vara på att gå från brandkår till att vara den som håller i taktpinnen. Under Thomas förtjänstfulla tid som ordförande för Folktinget har en stor del av tiden gått åt att kommentera, parera och upplysa regeringen och våra myndigheter om de språkliga rättigheterna. En stor del av Folktingets tid har gått åt att agera vakthund - och ibland även en ilsken sådan. Så ska det inte behöva vara. Landets tvåspråkighet ska inte få glömmas bort av landets regering. Myndigheternas ansvar för det svenska får aldrig förringas och rätten till service på svenska ska aldrig få ses som sekundär. Det handlar inte om att de svenskspråkiga ska få sär rättigheter. Det handlar kort och gott om att få samma rättigheter som majoriteten av befolkningen. Det handlar om tillgång till lagstadgad service på det egna modersmålet. Det handlar om att bli behandlad på ett jämlikt sätt. Inte att få mer och heller inte om att få mindre. Bara att få samma sak på svenska.

I år firar Folktinget 100 år. Folktingets huvuduppgift är att arbeta för svenska språkets ställning i Finland. Att bevaka och främja den svenskspråkiga befolkningens rättigheter och intressen över de politiska gränserna. Till Folktingets uppdrag hör att verka för en levande tvåspråkighet och för ett tolerant och jämställt språkklimat. Just nu känns det här mer aktuellt än någonsin.

Vi behöver ännu mer nytänk, proaktivitet och en konstruktiv dialog när det gäller svenskan i Finland. Vi måste bli bättre på att hela tiden synas och vara ett steg före. Vi ska finnas i diskussionerna kring kaffeborden, på sociala medier och i rummen där lagar utarbetas. Vi ska jobba för att den nya regeringen aktivt jobbar för landets tvåspråkighet. Att nationalspråken ska

vara utgångsläget då nya reformer utarbetas och ritas upp. Vi behöver en uppdaterad version av nationalspråksstrategin som tar sikte på dagens utmaningar och på hur vi vill att framtiden ska se ut. Vi ska själva komma med initiativ för att utveckla den svenska servicen och vi ska jobba för att sitta med vid de bord där avgörande beslut fattas. Det är då vi verkligen kan påverka.

Vi ska fortsättningsvis poängtera svenskan som en framgångsfaktor för Finland. Hur språk bygger broar, hur språk skapar gemenskap och hur språk öppnar nya dörrar. Det här gäller naturligtvis vår närhet till Sverige, men också Skandinavien och hela Norden.

För att nå det här krävs att vi hela tiden syns, att vi hela tiden hörs och att vi hela tiden finns. Idag är synligheten en måttstock på existens. Det är inte alltid vad man gör som är viktigast utan att det syns att man gör det som räknas. Vi behöver nya och flera samarbeten med andra aktörer som jobbar med samma mål som vi. Ju större bredd, desto större genomslagskraft. Samtidigt behöver vi målmedvetenhet och fokus. Vi måste hela tiden ha våra tentakler ute på fältet. Förstå vardagen. Se behoven och reagera på förändringar. Samtidigt måste vi ta sikte på framtiden. Det är den vi kan förändra. Det är där vi kan påverka och det är där vi ska finnas.

För den helt vanliga finländaren gäller det att få vardagen att fungera. På sitt eget språk. På sitt modersmål. På svenska. Det är det som är vårt mål. Det är det som är vårt uppdrag. För att nå det måste landets tvåspråkighet ständigt poängteras, vårdas och utvecklas och framförallt synas. För det behövs var och en av er. Er indirekta roll som ambassadör för det svenska i Finland syns genom ert arbete som politiker, som förtroendevalda, som eldsjälarna i föreningar, som enskilda medborgare, och som finländare. Vårt uppdrag ska få synas, den åländska identiteten och vår finlandssvenskhet ska få finnas och vårt modersmål ska få höras. Tillsammans ska vi ta sikte på framtiden. Tillsammans ska vi jobba målmedvetet och fokuserat och tillsammans ska vi jobba för det svenska i Finland.